

РЕШЕНИЕ

№ 74

гр. Русе, 01.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – РУСЕ в публично заседание на девети февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Аглика Гавраилова

Членове: Палма Тараланска
Антоанета Атанасова

при участието на секретаря Недялка Неделчева
като разгледа докладваното от Антоанета Атанасова Въззивно гражданско дело № 20234500500452 по описа за 2023 година

Производството е по чл. 258 и сл. ГПК.

Постъпила е въззивна жалба от Р. Н. Г. и И. К. Н., и двете чрез адв. С. В. против Решение № 912/30.06.2022 г. постановено по гр. д. № 3980/2021 г. на Русенския районен съд в частта, в която са осъдени да заплатят на ищеца сумата в размер на 7917 лв. за това, че е бил лишен от ползването на имота. Намират решението в обжалваната част за неправилно, претендират неговата отмяна и отхвърляне на иска. Възразяват, че с определение № 1610/21.04.2022 г. съдът е прекратил производството по предявените от ищеца против тях искове за заплащане на обезщетение за периода от декември, 2019 г. до май, 2020 г. При уважаването на исковете съдът обаче не съобразил това и не приспаднал от общо претендираната от тях сума за обезщетение 7917 лв. дължимите според него наеми за 5 месеца, съответно прибавил още за 4 месеца- до 27.06.2022 г., поради което намират, че решението за сумата над 7302,75 лв. следва да се обезсили. Възразяват също така, че съсобствениците не били солидарни длъжници, задължението им не било общо, а всяка от тях следвало да отговаря съобразно правата си в съсобствеността. Разделяне на сумата обаче не било поискано от ищеца, той искал те да му заплатят сумата от 7439,25 лв., което според ответниците означавало солидарна отговорност. Такава обаче в случая нямало. Нямало и уточняване, нито искане за разделно осъждане. Позовават се на съдебна практика, според която в такива случаи съдът следвало да изясни размера на търсената сума по всяко отделно правоотношение. Намират обаче, че нямали никакви вина за неуточняване на иска на

ищеца, поради което следвало да бъде осъден да им заплати разноските по делото така, както били посочени в договора за правна помощ. Считата претенцията му и за недоказана в претендирания от него размер и като такава следва да бъде отхвърлена.

Ответникът по жалбата В. Н. П. чрез адв. П. Х. и адв. С. К. АК Русе е подал отговор по реда на чл. 263 ГПК, в който взема становище за неоснователност на жалбата. Счита решението в обжалваната част за правилно и иска същото да бъде потвърдено. Не оспорва, че се е отказал за претенциите си за обезщетение за лишаване от ползване на процесния имот за периода от м. декември, 2019 г. до м. май, 2020 г. Заявява, че ако съдът счете въззивната жалба за основателна в тази ѝ част не следва да възлага разноски в негова тежест, тъй като със своето поведение не бил дал повод за завеждане на делото. Оплакванията за неправилност на съдебния акт намира за неоснователни като възразява, че никога не е претендирал солидарно осъждане, нито съдът е обсъждал такова. Исква въззивната жалба да бъде оставена без уважение.

Постъпила е и въззивна жалба от В. Н. П. против Решение № 912/30.06.2023 г. постановено по гр. д. № 3980/2021 г. на Русенския районен съд. Жалбоподателят заявява, че делбеното производство било инициирано от него поради отказ на двете ответници да уредят доброволно отношенията си. Излага подробни съображения относно извършването на делбата и начинът, по който съдът разпределил имотите между съдебните. Намира, че това разпределение изцяло облагодетелства ответниците, тъй като на него му бил възложен гараж, който се намирал вътре в дворното място, без директен достъп до улицата и реално не можел да ползва по предназначение. Намира, че гаражът би имал някаква стойност само, ако се предлага заедно с жилищния имот. Отделно от това заема позиция, че в случая бил неприложим чл. 349, ал. 2 ГПК, тъй като в случая съсобствеността не била възникнала по наследяване от общ за всички съдебни наследодател. Възразява още, че след постановяване на обжалваното решение бил узнал, че отв. И. Н. и преди, и към момента на смъртта на своя баща не била живяла в имота, а в чужбина. Намира, че делбата следва да бъде извършена чрез изнасяне на имотите на публична продажба. Оспорва решението и в частта му, касаеща исковите по сметките, предявени от ответниците. Намира, че исковите били предявени като подобрения, липсвали наведени твърдения за наложителност на ремонта на покрива. Съдът обаче без изявления на страните изменил квалификацията на искането за стойността от покрива като иск за припадащи се части от необходими разноски. В съдебно заседание допуснал и изменение на иска по размер след изявления на ответниците в тази насока. Така допуснал едновременно изменение на предявените иски, както по основание, така и по размер и нарушил съществено процесуалните правила. Излага подробни съображения и за неоснователност на исканията по сметките. Не било ясно според жалбоподателя кой е заплатил ремонта на покрива, заплатен ли е изобщо той. Отделно от това, в случай че тази претенция се разгледа като подобрение намира, че искът е неоснователен, тъй като не е доказано, че с ремонта на

покрива е увЕ.чена стойността на имота. Възражава още, че изрично се противопоставил на извършването на този ремонт, а за конкретно предприетите действия по извършването му не бил узнал, тъй като не живеел в имота. Посочената в решението сума за ремонт 2590 лв. според жалбоподателя не кореспондирала с никоя част от решаващите мотиви на съда, нито със заключението на вещото лице, прието по делото. Решението в тази част намира за неясно. Претенциите за заплащане на разноски за поставена желязна врата и ПВЦ прозорци намира също за напълно неоснователни, тъй като не са довЕ. до увЕ.чаване на стойността на имота. Диспозитивът на решението в тази част намира и за нелогичен. Въвежда оплаквания, че съдът не изготвил доклад във втората фаза на делбата с оглед заявените претенции. Претендира отмяна на решението и разноски.

Ответниците по жалбата Р. Н. Г. и И. К. Н., и двете чрез адв. С. В. са депозирали отговор по реда на чл. 263 ГПК, в който взема вземат становище за нейната неоснователност. Намират, че при постановяване на решението съдът е съобразил нормата на чл. 69, ал. 2 ЗС. Възражават срещу твърдението, че отв. И. Н. била напуснала жилището. Заемат позиция, че когато наследствата са две, както е в случая, ответниците наследявали общо по коляно. Гаражът бил самостоятелен обект на собственост, не можело да се приеме, че е част от жилищния имот. Ищецът и досега го бил ползвал, независимо от отдалечеността му от неговото собствено жилище. Ремонтът на покрива бил наложителен, което се установило със събраните свидетелски показания. Оспорват твърденията на жалбоподателя за недоказаност на претенциите по сметките, като считат, че извършването им се доказвало с писмени доказателства, свидетелски показания и СТЕ. Тези претенции обслужвали делбеното производство и били тясно свързани с него.

Постъпила е и въззивна жалба от Р. Н. Г. и И. К. Н., и двете чрез адв. С. В. против Решение № 320/14.03.2023 г. постановено по гр. д. № 3980/2021 г. на Русенския районен съд в частта, в която са осъдени да заплащат на ищеца сумата от 136,50 лв., или по 68,25 лв. всяка от тях за периода от 28.06.2022 г. до окончателното извършване на делбата. Решението намират за неправилно поради нарушение на материалния и процесуалния закон. Решенията били недопустими. Така постановени не можЕ. да се изпълнят. Щяло да се стигне до изпълнение от единия длъжник, а за другия да няма задължение да го изпълни.

Ответникът по жалбата В. Н. П. чрез адв. П. Х. и адв. С. К. АК Русе е подал отговор по реда на чл. 263 ГПК, в който взема становище за неоснователност на жалбата. Същата намира за бланкетна. Заявява, че решението следва да бъде потвърдено, тъй като не страда от твърдените пороци.

Постъпила е и частна жалба от Р. Н. Г. и И. К. Н., и двете чрез адв. С. В. против Определение № 4298/23.11.2022 г., постановено по гр. д. № 3980/2021 г. Според

частните жалбоподателки съдът неправилно бил приел, че искането по сметките на ищеца било за 8700 лв., след като в о. с. з. на 01.03.2022 г. бил приет негов иск за заплащане на сумата от 7439,25 лв. Отделно от това бил признал, че за период от пет месеца е имал достъп до имота. Не бил оспорил заключението на вещото лице, не били събирани други доказателства. Въпреки това, съдът не е посочил, че защитникът на ответниците бил направил възражение за прекомерност на адв. хонорар, платен от ищеца. Нямало сложност за установяване на неговата претенция и този хонорар бил завишен. Не можело да се приеме, че той се отнасял и за защита срещу претенциите на ответниците по сметките, тъй като бил платен на 05.01.2022 г., а те били заявени едва на 01.03.2022 г.

Постъпил е отговор на частната жалба от насрещната страна по нея В. Н. П. чрез адв. П. Х. и адв. С. К., с който се взема становище за нейната неоснователност по подробно изложени съображения.

След преценка на доводите на страните, доказателствата по делото и съобразно правомощията си, визирани в чл. 269 ГПК, въззивният съд приема следното:

Въззивните жалби и частната жалба са подадени от процесуално легитимирани страни, в законоустановения срок и срещу подлежащи на съдебен контрол актове, поради което са допустими.

Производството е за съдебна делба, образувано по молба на В. В. Н. П. против Р. Н. Г. и И. К. Н. относно два недв. имота- самостоятелен обект в сграда с идентификатор 63427.4.174.1.1 - жилище с площ от 90 кв. м., ведно с $\frac{1}{2}$ ид. част от таванско помещение и $\frac{1}{2}$ ид. част от изба, както и самостоятелен обект в сграда с идентификатор 63427.4.174.2- гараж с площ от 18 кв. м., и двата находящи се в *****, които имоти са придобити по наследство от родителите на ищеца и неговия брат, поч. на *** чиито наследници се явяват двете ответници. С влязло в сила Решение № 1026/01.12.2021 г., постановено по гр .д. № 3980/2021 г. на РРС делбата е допусната при права: $\frac{2}{4}$ ид. части за ищеца и по $\frac{1}{4}$ ид. част за всяка от ответниците.

Още с исковата молба ищецът е поискал на основание чл. 344, ал. 2 ГПК поради това, че е лишен от ползването на жил. имот, съобразно правата си, съдът да постанови ответниците да му заплащат 150 лв. месечно, считано от предявяване на иска до окончателното извършване на делбата.

С отговора на исковата молба ответниците пък освен, че взЕ. становище за допустимост и основателност на иска за делба, направили искане жил. имот да им бъде поставен в общ дял на основание чл. 349, ал. 2 ГПК, а гаражът да бъде даден на ищеца. В случай, че съдът не приемел това, направили искане на основание чл. 349, ал. 2 ГПК да им бъдат поставени в общ дял и двата имота, предмет на делбата.

След влизане в сила на решението за допускане на делбата ищецът с молба от 06.01.2022 г. отново заявил, че поддържа искането си по чл. 344, ал. 2 ГПК.

С молба от 25.02.2022 г. /л. 59 от делото/ съдЕ.телките Р. Г. и И. Н. предявили исканията си по сметките за извършени от тях подобрения, както следва: доставка и монтаж на ПВЦ прозорци 2 бр. на стойност 1050 лв., заплатени от И. Н., ремонт на покрива- $\frac{1}{2}$ от общата стойност в размер на 19400 лв., или 9700 лв. платени и от двете ответници, както и направа, доставка и монтаж на входна врата- 330 лв., платена от Р. Г., или общо за ремонт Р. Г. била вложила 5180 лв., а И. Н. 5900 лв. На основание чл. 347 ГПК поискали от съда да състави раздЕ.телен протокол, като жил. имот постави в техен дял, а гаражът в дял на ищеца. В условията на евентуалност заявили искане по чл. 349, ал. 2 ГПК жил. имот да им бъде поставен в дял, тъй като при откриване на наследството живЕ. в него и не притежавали друго жилище. Представили удостоверение за пост и настоящ адрес, както и декларации, че не притежават друг имот и че от сключване на брака едната, респ. от раждането на другата са живЕ. в процесното жилище.

Ищецът също заявил претенция по сметките, за която депозирал писмена молба. Изложил твърдения, че докато бил жив брат му имал ключ и достъп до имота. След смъртта му обаче през 2017 г. двете ответници поставили метална врата и ограничил достъпа му до имота. Изпратил им нот. покана, но те му отговорили, че някой им бил откраднал телевизора и да ползвал гаража и мазата. Той обаче не желал да ползва избените помещения, а гаражът и преди, и след смъртта на брат си ползвал като ключ за него имали и ответниците. Поради това претендира двете да му заплатят сумата от 7439,25 лв. за периода, в който бил лишен от ползването на имота- 15.08.2017 г. до 01.03.2022 г., която сума на основание чл. 31, ал. 2 ЗС представлявала дължимо обезщетение в размер на $\frac{1}{2}$ от пазарната наемна цена на делбения жилищен имот, която била в размер на 273 лв. месечно, ведно с дължимата лихва за забава от предявяването на иска до окончателното изплащане.

От назначената и приета в първото по делото съдебно заседание след допускане на делбата СТЕ се установява, че процесните недв. имоти са неподеляеми, като пазарната им стойност общо възлиза на 96 593 лв., от които 80 393 лв. за жил. имот и 16 200 лв. за гаража, а размерът на месечния наем за ползване само на жил. имот като необзаведен възлиза на 273 лв. В това заседание съдът приел за съвместно разглеждане и претенциите на ответниците по сметките за сумата от 5180 лв., предявена от Р. Н. Г. и за сумата от 5009 лв., предявена от И. К. Н., представляващи стойността на припадащата се част на съдЕ.теля П. от извършени в съсобствения имот подобрения. Приел и претенцията на ищеца за сумата от 7439,25 лв., представляваща обезщетение за периода, в който е бил лишен да ползва имота, а именно 15.08.2017 г. до 01.03.2022 г., представяща $\frac{1}{2}$ от пазарната наемна цена на делбения жил. имот, ведно със законната лихва за забава от предявяване на претенцията по сметки до окончателното изплащане на сумата. В същото съдебно заседание ищецът уточнил, че имал ключ за

жил. имот за периода от м. декември, 2019 г. до м. май, 2020 г. Поради това изменил своята претенция, като я оттегил за сумата, равностойна на този период. Отново заявил, че поддържа искането си по чл. 344, ал. 2 ГПК.

В подкрепа на претенцията си по сметките ищецът В. П. представил нотариална покана /л. 57 от делото/, с която поканил двете ответници да се явят на 15.08.2017 г. в кантората на Нотариус Л. и да му предоставят ключове от имотите, за да може да ги ползва съобразно правата си, тъй като от м. февруари, 2017 г. достъпът му до жилището бил ограничен от поставената от тях метална врата. В противен случай ги поканил да му заплащат обезщетение за ползите, от които е лишен в размер на 210 лв. месечно, считано от датата на поканата. Поканата била връчена на двете ответници на 14.08.2017 г. като с нотариален отговор /л. 58/ чрез нотариус А. М. те уведомили ищеца, че поставянето на врата в жилището било наложено от извършена в дома им кражба, но той можел да ползва необезпокоявано гаража, избените помещения и бечовата стая.

Относно заявените от двете ответници претенции по сметките ищецът заел позиция, че ремонтът на покрива бил извършен въпреки изричното му противопоставяне, а доставката и монтажа на вх. врата и двата ПВЦ прозореца били извършени без съгласието му като не бил информиран за тях.

В подкрепа на своите претенции по сметките двете ответници представили договор № 879/20.09.2021 г., сключен между тях двете и Т. Г. като възложител и „Русестрой“ ЕООД като изпълнител с предмет извършване на строително-ремонтни дейности по покрива съгласно оферта за СМР на обща стойност 19 400 лв. Представили и самата оферта, както и фактура от 06.10.2021 г. за сумата от 9700 лв. за ремонт на покрив, издадена от „Русестрой“ ЕООД на двете ответници, в която като начин на плащане е записано „с платежно нареждане“. Ответниците депозирали още фактура № 841/17.06.2021 г. за доставка и монтаж на 2 бр. ПВЦ прозорци, издадена на И. Н. за сумата от 1050 лв. с вкл. ДДС, договор от 31.01.2017 г. за доставка и монтаж на вх. врата за сумата от 330 лв. платена изцяло от Р. Г..

Представените от страните писмени доказателства са надлежно приобщени по делото.

С Определение № 1610/21.04.2022 г., постановено в закрито заседание съдът изменил определението си от 01.03.2022 г. като приел, че заявените претенции по сметки по отношение на извършения ремонт на покрива през 2021 г. следва да се счита за предявени необходими разноски по 4850 лв. за всяка от двете ответници, а тези за сумата от 1050 за И. Н. и 330 лв. за Р. Г. като такива за направени подобрения без съгласието на другия съсобственик. РазпредЕл доказателствената тежст по претенцията за необходимите разноски. Прекратил производството по предявените от В. П. искове против двете ответници за заплащане на обезщетение за лишаване от

ползване за периода от м. декември, 2019 г. до м. май, 2020 г.

По делото е изслушана и приета СТЕ, вещото лице по която дава заключение, че стойността на ремонта на покрива на къщата към момента на извършването му възлиза на 18 898,70 лв., а увЕ.чената стойност на имота вследствие направените подобрения – вх. врата и 2 бр. ПВЦ прозорци е 940 лв.

От страна на ответниците Н. и Г. са ангажирани гласни доказателства в подкрепа на претенциите им по сметките. Св. Б. И. – живущ на първия етаж в къщата, в която на втория етаж е разположен делбеният имот дава показания, че на 25.08.2021 г. всички съсобственици се събрали, за да обсъдят ремонта на покрива. Той предварително бил обследван от фирма, която дала своята оферта за около 18-19 000 лв. Нито В., нито ответниците реагирали. Предстояла зима и той, съпругата му, Р. и И. решили да потърсят още две-три оферти. ПриЕ. дадената от г-н К., дали част от парите и той започнал започнал да работи. В. от своя страна преди това искал да дадат по 200-300-500 лв. да се закърпи покрива, да се извърши сачо частичен ремонт. Той обаче се нуждаел от цялостен ремонт, тъй като състоянието му било под всякаква критика. Имало течове, падащи керемиди, съборени комини и пр.И фирмите, които идвали установили, че ремонтът следва да е цялостен. Св. В. К. дава показания, че бил помолен от Р. да й помогне при покупката на телевизор. Тогава узнал, че имало кражба в жилището й. После тя сложила метална врата отвън. Свидетелства, че в имота имало подменена ПВЦ дограма. Не знаел да била сменяна преди дограмата на този имот.

Предвид изслушаната по делото СТЕ в о. с. з. на 31.05.2022 г. и съответна молба на ответниците, съдът допуснал изменение на претенциите им по сметките, като исковете за заплащане на сторени от тях разноски за ремонт на покрив следвало да се счита за предявен за сумата от 2950 лв. за всяка от тях, а искът за заплащане на подобрения на И. Н. за сумата от 357,30 лв., а този на Р. Г. за сумата от 112,75 лв. За горницата над тези суми прекратил производството.

С обжалваното в настоящото производство решение първоинстанционният съд приел за основателна отправената към него обща възлагателна претенция от страна на съдЕ.телките Р. Г. и И. Н. по чл. 349, ал. 2 ГПК относно жил. имот и я уважил, а на ищеца В. П. за уравнение на дела възложил гаража, като осъдил ответниците да му заплатят паричната равностойност на остатъка от стойността на дела му- по 16 048,50 лв. всяка. Претенцията на съдЕ.теля В. П. за заплащане на обезщетение за лишаване от ползване на жил. имот уважил за периода от датата на отправяне на поканата- 15.08.2017 г. до извършване на делбата за посочената от вещото лице сума – 136,50 лв., или общо 7917 лв. за 58 месеца. Квалифицирал претенциите на двете ответници за заплащане на направата, доставката и монтажа на вх. врата през 2017 г. и за доставка и монтаж на два бр. ПВЦ прозорци като подобрения, извършени без съгласието на другия съсобственик. Приел, че отношенията между тях следва да се уредят по

правилата на чл. 61, ал. 2 ЗЗД, т. е., че съдЕ.телят П. им дължал увЕ.чението на стойността на квотата си в съсобствеността, което възлизало на 470 лв., от които като съобразил и заключението на вещото лице, приел, че в полза на И. Н. следва да се присъдят 357,50 лв., а в полза на Р. Г.- 112,50 лв. Районният съд изложил и подробни съображения относно заявената претенция за сторени за ремонт на покрива разноски от двете ответници, квалифицирайки я като такава за необходими разноски. Приел за доказано, че ремонтът на покрива бил наложителен, както и че отношенията между страните следва да се уредят съобразно чл. 30, ал. 3 ЗС. Уважил изцяло претенциите на Р. Г. и И. Н. за сумата от 2590 лв. за всяка от тях.

С Определение № 4298/23.11.2022 г., постановено по реда на чл. 248 ГПК съдът осъдил И. Н. и Р. Г. да заплатят на ищеца по 273 лв. всяка от тях разноски по присъединения във втората фаза на делбата иск за заплащане на обезщетение за лишаване от ползване на имота.

С Решение № 320/14.03.2023 г. РРС се произнесъл по искането на ищеца с правно основание чл. 344, ал. 2 ГПК като осъдил Р. Г. и И. Н. да му заплащат сумата от 136,50 лв. месечно, или по 68,25 лв. всяка от тях за периода от 28.06.2022 г. до окончателното извършване на делбата.

Пред настоящата инстанция в съответствие с дадените им от въззивния съд указания Р. Г. и И. Н. са уточнили, че доставката и монтажа на двата ПВЦ прозореца е извършена на 17.06.2021 г. В. Н. е знаел за извършеното подобрене, но не се е противопоставил. Доставката и монтажа на вх. врата е извършено на през 2017 г. без съгласието на ищеца, но той узнал затова и не се противопоставил. Ремонтът на покрива бил извършен в периода 20.09.2021 г.- 06.10.2021 г. въпреки противопоставянето на ищеца.

Приобщени към доказателствения са материал са труд. договор от 26.02.2021 г., сключен от отв. И. Н. и НОИ за срок от 12 мес., заповед за прекратяване на това ТПО, считано от 01.03.2022 г., копие от шоф. книжка на същата ответница и удостоверение от ГД „Гранична полиция“ относно влизанията и излизанията от и в РБългария на И. Н. за периода от 01.01.2015 г. до 14.12.2023 г.

Вещото лице по назначената пред настоящата инстанция СТЕ дава заключение, че пазарната стойност на имот с идентификатор 63427.4.174.1.1 към настоящия момент възлиза на 86 300 лв., а на имот с идентификатор 63427.4.174.2 – 18 200 лв. Размерът на пазраната наемна цена на жилищния имот към настоящия момент е 327 лв. Експертът дава заключение и че пазарната стойност на самостоятелен обект в сграда с идентификатор 63427.4.174.1.1 към настоящия момент без поставена метална врата възлиза на 86060 лв., а след поставянето ѝ на 86 300 лв. Пазарната стойност на самостоятелен обект в сграда с идентификатор 63427.4.174.1.1 към настоящия момент без поставените ПВЦ дограми на два прозореца възлиза на 85410 лв., а след

поставянето им на 86 300 лв. Пазарната стойност на самостоятелен обект в сграда с идентификатор 63427.4.174.1.1 към настоящия момент без извършения ремонт на покрива възлиза на 79396 лв., а след извършването му на 86 300 лв. Настоящият състав изцяло възприема даденото от вещото лице заключение като обективно, обосновано и компетентно. Експертът, при изслушването му по реда на чл. 200 ГПК пред настоящата инстанция, е отговорил подробно и изчерпателно на всички спорни въпроси. Обосновал е даденото от него заключение, в т. ч. и ползваният при изготвянето му метод. Съдът отчита и обстоятелството, че вещото лице разполага с необходимите специални знания. Съобразява се и предходната приета по делото експертиза пред първоинстанционния съд и разликата в заключенията на двете вещи лица, която се дължи на изтеклия период от време, през който обаче освен завишение в цените се наблюдава и спад в реално осъществените сделки.

Св. М. П.- съпруга на ищеца В. П. дава показания, че двете ответници и собственика на жилището на първия етаж извикали съпруга ѝ, за да обсъдят ремонта на покрива на съсобствения им имот. Когато се върнал мъжът ѝ бил много ядосан, защото разбрал, че собственикът на първия етаж искал да се прави цялостен ремонт, който щял да струва около 20 000 лв. и те трябвало да дадат около 4-5 000 лв. С това ищецът не бил съгласен. Считал, че следва да се направи само частичен ремонт. Не му били дали също възможност и да участва при избора на изпълнител. Съпругът ѝ споделил още, че и Р. не била съгласна с този ремонт. През м. август пак му се обадили да отиде на втора среща и той се отзовал. Тогава присъствал и майстор на покрива. Качили се и огледали. Майсторът казал, че ако се направи частичен раменот ще излезе наполовина по-малко и вероятно по около 2500 лв. на съсобственик. На тази среща Р. и И. не присъствали. На нея собственикът от първия етаж Божидар казал на съпруга ѝ, че независимо от неговото съгласие или несъгласие ще сваля покрива на 6 септември. Относно входната врата дава показания, че била поставена около 40 дни след смъртта на брата на съпруга ѝ. За подмяната ѝ обаче не питали мъжа ѝ, а за нея той узнал при едно посещение в имота, когато не могъл да си отключи. На погребението на девера ѝ чули, че едната стая е с подменена дограма, а за другата узнали, когато ходили на оглед с вещо лице по повод делото. Изнася още данни, че от ноември, 2014 г. И. трайно се установила в Англия, където работела. Там била и когато баща ѝ починал. Идвала си при някои поводи, напр. рожден ден.

Св. Н. Н.- син на ищеца дава показания, че през лятото на 2021 г. придружил баща си в наследствения му имот, където бил извикан от другите съсобственици да обсъдят ремонт на покрива на къщата. Присъствали собственикът от първия етаж, съпругата му, двете ответници. Оглед на покрива тогава не правили. Собственикът на жилището на първия етаж настоявал да се направи цялостен ремонт на покрива, за който той щял да плати половината, а другата половина да си я разделят съсобствениците на втория етаж. Излизло по около 7-8 000 лв. на етаж. Баща му счел, че сумата е висока и

поискал повече информация за изпълнителя. После от родителите си узнал, че комшията викал майстор, с който огледали покрива. Баща му настоявал да се търси по-евтин вариант. Не бил съгласен с тази сума.

Св. Е. Ц. дава показания, че с отв. И. Н. са приятелки и се познават от училищните години, като общуват почти всеки ден. През 2015 г. И. заминала да учи в Англия, където после започнала и работа. Прибирала се обаче около 2-3 пъти годишно в България и винаги отсядала в къщата, където живеел родителите ѝ, а след смъртта на баща ѝ и само майка ѝ. По време на Ковид пандемията изцяло две години била в България. Свидетелства, че била влизала в процесното жилище и в стаята на И.. В нея дограмата ѝ била сменена, защото била в окаяно състояние. През 2020 г. жилището не било ремонтирано, но през 2021 г. вече било. Таваните били боядисани. Санитарното помещение било в окаяно състояние.

Русенският окръжен съд, като прецени събраните по делото доказателства, наведените във въззивните жалби и частната жалба пороци на атакувания съдебен акт и възраженията на страните, намира за установено следното:

Производството е по чл. 346 ГПК – втора фаза на делбата.

По въпроса за прекратяване на съществуващата съсобственост

В настоящия случай до делба са допуснати два недв. имота- жилище и гараж. И двата имота са неподеляеми, което е установено с приетите СТЕ._____

Съдебните Н. и Г. са направили искане за възлагане в общ дял, на основание чл. 349, ал. 2 ГПК, на жилищния имот, както и алтернативно искане за разпределяне на делбените имоти на осн. чл. 347 ГПК като отново в техен общ дял да се постави жилището, а гаражът да се постави в дял на съдебеля П.. Последният не е направил искане за възлагане на допуснатите до делба имоти в първото с. з. след решението на РС-Русе по допускане на делбата.

В настоящия случай допуснатите до делба имоти са принадлежали на общите за страните наследодател. Донка Н. П., поч. през 1992 г. и Н. Г. П., поч. през 2002 г. Ответниците по иска за делба, заявили претенция по чл. 349, ал. 2 ГПК са наследници на сина на общите наследодател. К. Н. П., който е починал през 2016 година.

За прилагането на разпоредбата на чл. 349, ал. 2 ГПК, т. е. за възлагане на имота на съдебел по този ред е необходимо според изискванията на закона към момента на откриване на наследството да е живял в него и да не притежава друго жилище. И двете съдебелки, заявили претенцията за поставяне на жил. имот в техен общ дял са декларирали, че не притежават друго жилище. Те не са оспорени от въззивника П., липсват данни съдебелките Н. и Г. да притежават друго жилище, поради което следва се приеме за установена и отрицателната предпоставка на чл. 349, ал. 2 ГПК.

Липсва спор, че докато са били живи родителите на съдебеля В. П., в процесното

жилище е живял починалият му брат К. П. заедно със семейството. От събраните в настоящото производство доказателства- писмени и гласни се установи също така, че съдЕ.телката И. Н. през 2014 - 2015 година е заминала да учи в Англия и останала там да работи. Доказа се, че се е прибираща 1-2 годишно за по седмица- две и това е продължило до 2019 г., когато поради Ковид пандемията се е прибрала в България. Към смъртта на баща си обаче тя не е ползвала процесното жилище за задоволяване на жилищните си нужди. Пребиваването ѝ там не е било трайно по смисъла на чл. 349, ал. 2 ГПК. Ирелевантна е адресната ѝ регистрация в случая. Не се касае и до краткосрочно, за малки интервали от време пребиваване в чужбина. В този смисъл съдът цени и показанията на ангажираната от нея свидетелка Ц.. Установено е също така по делото, че след смъртта на съпруга ѝ, съдЕ.телката Р. Г. е продължила да живее в процесния имот.

Спорен между страните е въпросът към кой момент следва да е налице изискването на чл. 349, ал. 2 ГПК двете съдЕ.телки, заявили обща възлагателна претенция да са живЕ. в делбения жилищен имот- дали към смъртта на Н. П. през 2002 г. или към смъртта на К. П. през 2016 г

 В т. 9 на ТР № 1/2004 година на ОСГК е прието, че при две или повече наследства всеки съдЕ.тел, който има качеството на пряк наследник или по заместване е живял в имота, той формално отговаря на условията на закона. В конкретния случай хипотезата не е точно такава. Заявилата претенция И. Н. не е наследник по заместване, тъй като нейният баща, син на общия наследодател е починал 14 години след него и едва след смъртта му Н. е добила качеството именно на негов наследник и като такъв има права върху наследството, доколкото е имал права нейният пряк наследодател.

В Решение на ВКС от 8.02.2013 година по гр.д.№ 619/2012 година II г.о. /на което и двете страни в настоящото производство се позовават/ е прието, че по реда на чл. 349, ал. 2 ГПК може да се иска възлагане на имот, ако съсобствеността е възникнала по наследяване и то на общ за всички съдЕ.тЕ. наследодател. Ако е налице последователно придобиване на права от двама общи наследодатЕ., възлагане може да се иска, ако са налице предпоставките за това към момента на откриване на което и да е от двете наследства, тъй като всяко едно от последователно осъществилите се наследявания дава право на възлагане по реда на чл. 349, ал. 2 ГПК, противопоставимо на един и същ кръг лица.

Конкретната хипотеза не е такава. И. Н. е наследник на своя пряк наследодател К. П., който е починал след сочения общ наследодател. Т. е. нейните права възникват чрез придобиване на права от двама наследодатЕ., т. нар. наследствена трансмисия, но вторият от тях не е общ за всички съдЕ.тЕ.. Той именно е бил носител на правото в производство по делба да иска възлагане на имота, ако няма друго жилище. Дори към

момента на откриване на наследството, след смъртта на Н. П. през 2002 година, И. Н. - тогава на 10 години, като малолетна дъщеря на своя баща, да е живяла в имота, този факт е неотносим, тъй като за нея не възниква възможността, предвидена в текста на чл. 349, ал. 2 ГПК, доколкото до 2016 г. тя няма качеството на съд.тел. Релевантният момент в случая е смъртта на нейния баща на *** когато Н. вече придобива качеството на съд.тел и когато се установи, че тя не е живяла и пребивавала трайно в процесното жилище. В този смисъл са Решение № 89 от 12.07.2019 г. на ВКС по гр. д. № 3607/2018 г., I г. о., ГК, докладчик председателят М. С., Определение № 374 от 28.10.2015 г. на ВКС по гр. д. № 3854/2015 г., II г. о., ГК, Определение № 288 от 4.06.2018 г. на ВКС по гр. д. № 4314/2017 г., II г. о., ГК.

При така изложеното, въпреки, че всички условия за възлагане на имота по отношение на съд.телката Г. по чл. 349, ал. 2 ГПК да са налице, доколкото двете с дъщеря ѝ са заявили обща възлагателна претенция и с оглед диспозитивното начало, имотът не може да бъде възложен само на нея. Съдът е обвързан от заявеното искане за разпределение в общ дял, ако приеме, че имота следва да се разпред. на тези съд.тЕ., т. е. не може да разпределя поотделно имота на заявите такова искане. В този смисъл Решение № 78 от 10.07.2019 г. на ВКС по гр. д. № 1580/2018 г., I г. о., ГК.

Относно способа, по който следва да се извърши делбата в конкретния случай въззивният състав намира следното:

В настоящия случай допуснатите до делба недв. имоти са два, а съд.тЕ.те са трима, при различни права. Искане за поставяне в общ дял на жилищния имот двете съд.телки Н. и Г. са поддържали и в случай, че съдът не уважи възлагателната им претенция по чл. 349, ал. 2 ГПК. Съображенията на въззивника П. относно гаража и невъзможността той да бъде поставен в самостоятелен дял не се споделят от настоящия състав. Трайна е съдебната практика, че се касае до самостоятелен обект на правото на собственост, който има самостоятелно значение. Не е за пренебрегване и обстоятелството, че в случая процесните имоти, в частност гаражът, са построени въз основа на отстъпено право на строеж върху държавна земя.

Съгласно ТР № 2/11.04.2022 г. по тълк. д. № 2/2021 г. на ВКС, ОСГК съдът може да извърши делбата, като разпред. наследствените имоти между съд.тЕ.те, без да тегли жребий, когато съставянето на дялове и тегленето на жребий се оказва невъзможно или много неудобно. Такъв според въззивният съд е и настоящия случай. Способът по чл. 353 ГПК е уреден като изключение от способа по чл. 352 ГПК – теглене на жребий, като в него са заложени двата принципа, при които следва да се извърши делбата – осигуряване на реален дял за всеки съд.тел, залегнал вчл. 69, ал. 2 ЗН, и принципът за равноправие на съд.тЕ.те. Със задължителна съдебна практика, актуална и при действащия ГПК, поради аналогичността на разпоредбите, в т. 13 от Постановление № 4/1964 на Пленума на ВС е прието, че за да се приложи този способ

за извършване на делбата, от имотите, по отношение на които е допусната делба, следва да могат да се съставят реални дялове за всеки съд.тел. Този способ не може да се приложи по начин, че някой от съд.тЕ.те да получи само парично уравнение, тъй като това би било принудителна продажба, което е недопустимо. В това се изразява принципът на равнопоставеност на страните. Негативните предпоставки за прилагане на чл. 353 ГПК – съставянето на дялове и тегленето на жребий да е невъзможно или много неудобно, са дефинирани в т. 5 от Постановление № 7/1973 г. на Пленума на ВС, чиито постановки също не са загубили силата си. Невъзможността за теглене на жребий е налице, когато до делба са допуснати имоти, съществено различаващи се един от друг по площ, обем или стойност, а същевременно частите на съд.тЕ.те са различни. Няма изискване в закона – ЗН и ГПК, дяловете да се формират от еднородни имоти. Обособените реални дялове следва да бъдат съобразени с обема права на съд.тЕ.те. Различната стойност на делбените имоти, както е подчертано и в т. 5 от ПП-7-73 г., не е пречка за извършване на делбата чрез разпределение, защото, съгласно изричното правило на чл. 69, ал. 2 ЗН - неравенството в стойността на дяловете се уравнива в пари.

Предвид наличието на неравни дялове на отделните участници в делбата – съответно 1/2, 1/4 и 1/4, по-малкият брой на съсобствените имоти /2/ от броя на съд.тЕ.те /3/ и различната стойност на имотите, не са налице предпоставките за извършване на делбата чрез теглене на жребие. В съдебната практика се приема, че тегленето на жребий е винаги невъзможно когато не съществува възможност всеки съд.тел да получи реален дял, т. е. че е недопустимо по този ред група съд.тЕ. да получат общ дял, тъй като законът не установява правила за начина, по който ще бъде извършено теглене на жребий от група лица. Отделно от това, налице е съгласие на двете съд.телки единствено за поставяне в общ дял на жил. имот, но не и на гараж. Прилагането на този способ е неудобно в настоящия случай и предвид установеното фактическо ползване на имотите.

В съответствие с цитираното по-горе ТР № 2/11.04.2022 г., съобразявайки съгласието на двете съд.телки Г. и Н. да им бъде поставен в общ дял жилищният имот, както и факта, че в този случай има имоти за всеки от съд.тЕ.те, въззивният съд намира, че делбата следва да се извърши по реда на чл. 353 ГПК. Единствено при този вариант се постига натурално удовлетворяване на всеки от съд.тЕ.те. Той отговаря и на установеното фактическо ползване. Жил. имот следва се постави в общ дял на съд.телките Н. и Г., а гаражът в дял на съд.теля П.. В този смисъл е и постановеното първоинстанционно решение, което като краен резултат в частта му относно приложения способ за извършване на делбата е правилно. Макар и да е изложил мотиви относно основателността на общата възлагателна претенция на съд.телките Н. и Г., съдът е постановил извършване на делбата по отношение и на тях по реда на чл. 353 ГПК, а не по чл. 349, ал. 2 ГПК.

Съгласно нормата на чл. 349, ал. 4, изр. посл. ГПК "имотът се оценява по действителната му стойност". Действителната стойност на делбените имоти е средната пазарна цена, определена според търсенето и предлагането към момента на ликвидиране на съсобствеността /Решение № 478/13.07.2009 г. на ВКС по гр. д. № 4273/2008 г., IV г. о., ГК/.

Съгласно указанията в т. 12 на ТР № 1/2004 г. на ОСГК на ВКС, действителната пазарна оценка на делбения имот се определя към момента на постановяване на решението по извършване на делбата /цитирано и в Решение № 166/04.07.2011 г. на ВКС по гр. д. № 1390/2010 г., II г. о., ГК/.

При наведени във въззивната жалба доводи за неправилност на решението на първоинстанционния съд досежно избора на способ за извършване на делбата /каквито именно се поддържат в случая от жалбоподателя П./, същото не влиза в сила и доколкото делбеното производство е все още висящо, въззивният съд е длъжен при направено искане да установи актуалната пазарна цена на делбения имот и да постанови уравнието на дяловете да бъде извършено в съответствие с тази цена, а ако от изслушването на експертизата за пазарната оценка на имота е изминал значителен период от време и служебно да назначи нова експертиза с цел делбата да се извърши по действителната пазарна цена на имота – виж Решение № 266 от 17.10.2014 г. на ВКС по гр. д. № 3333/2014 г., I г. о., ГК, Решение № 67 от 24.03.2016 г. на ВКС по гр. д. № 5264/2015 г., I г. о., ГК и Решение № 120 от 11.10.2019 г. на ВКС по гр. д. № 2763/2018 г., I г. о., ГК.

Видно от заключението от 24.02.2022 г. на вещото лице по допусната и изслушана в първоинстанционното производство СТЕ, пазарната цена на жилището възлиза на 80 393 лв., а на гаража 16 200 лв.

Установено е от заключението на вещото лице по допусната и изслушана във въззивното производство на 09.02.2024 г. допълнителна СТЕ, което при преценката му по реда на чл.202 ГПК подлежи на кредитиране, че актуалната пазарна цена на жилището възлиза на 86 300 лв., а на гаража 18 200 лв. /които са в по-висок размер от възприетите от РРС/.

Стойностното изражение на дяловете на съдЕ.тЕ.те според квотите им от допуснатата до делба сграда е както следва:

За В. П. – 52 250 лв.

За Р. Г. – 26 125 лв.

За И. Н. – 26 125 лв.

При посочения начин на разпределение, неравенството в дяловете им ще се уравни в пари, като съдЕ.телките Р. Г. и И. Н. следва да заплатят на В. П. общо сумата 34 050 лв., или по 17 025 лв. всяка от тях.

Ето защо, решението на РРС следва да бъде отменено в частта му, в която е определена действителната стойност на процесните недвижими имоти, както и в частта, в която е определена паричната сума, дължима от ответниците за уравниение на дела на ищеца, като вместо него бъде постановено друго, с което се определя действителна стойност на делбените имоти в размер на 104 500 лв., от които 86 300 за апартамента и 18 200 лв. за гаража, ответниците, на които е възложен жил. имот, да заплатят за уравниение на дела на ищеца сумата от 34 050 лв., или по 17 025 лв. всяка от тях, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от влизане в сила на настоящото решение до плащането им. С оглед чл. 355 ГПК, вр. с чл. 8 от Тарифата за държавните такси, които се събират от съдилищата по ГПК, страните следва да заплатят по сметка на ОС Русе допълнителна държавна такса, съобразно увеличената стойност на дяловете, както следва: ищецът В. П. – 158,12 лв., а ответниците Р. Г. и И. Н. по 79,06 лв. всяка от тях.

Относно претенциите по сметките от страна на съдеб.теля В. П. и постановената привременна мярка по чл. 344, ал. 2 ГПК

Съгласно Определение № 308 от 24.04.2014 г. по гр. д. № 1773/2014 г. на ВКС, IV г.о., постановено по реда на чл. 274, ал. 3 ГПК претенцията за заплащане на обезщетение за лишаване от ползване по чл. 31, ал. 2 ЗС е допустимо да бъде предявена и да бъде разгледана от съда за период от време, предхождащ делбеното производство или следващ предявяването на иска за делба, но предхождащ влизането в сила на определението по чл. 344, ал. 2 ГПК, ако такова искане /по чл. 344, ал. 2 ГПК/ е направено. Тази материалноправна претенция за обезщетение по чл. 31, ал. 2 ЗС е допустимо да бъде разгледана единствено и само по реда на чл. 346 ГПК- във втората фаза на делбеното производство, дори и тя да е предявена още с иска за делба. Правната квалификация на отправено до съда искане за присъждане на обезщетение се основава на изложените при предявяването му факти и обстоятелства. Ако искането касае обезщетение за ползване за минал период от време, то е налице самостоятелна претенция по чл. 31, ал. 2 ЗС за заплащане на обезщетение за ползване на имота за този период, т. е. претенция по сметките между съдеб.те, която следва да се разгледа по реда на чл. 346 ГПК. Ако обаче в делбеното производство се претендира от съсобственика заплащане на суми срещу ползването на имота от другите съсобственици занапред до окончателното извършване на делбата, следва да се приеме, че е налице искане за постановяване на привременни мерки по чл. 344, ал. 2 ГПК. Възможно е един съдеб.тел да предяви още преди постановяване на решението по допускане на делбата, както искане за постановяване занапред на привременни мерки по чл. 344, ал. 2 ГПК, така и претенция за обезщетение за изминал период от време по чл. 31, ал. 2 ЗС. Такъв е и настоящия случай. За да постанови процесуално допустими съдебни актове, съдът следва да разгледа тези искания и да се произнесе по тях съобразно посочените императивни процесуални норми – по искането за привременни

мерки – най-рано с решението си по допускането на делбата (което има характера на определение в тази част и може да бъде изменено от същия съд – чл. 344, ал. 2 и ал. 3 ГПК, като в него съдът не е необходимо да сочи периода, за който се постановяват привременните мерки), а по материалноправната претенция за обезщетение по чл. 31, ал. 2 ЗС– най-рано с решението си по чл. 346 ГПК (арг. и от чл. 351 ГПК, като в него съдът следва да посочи изминалия период от време, за който се присъжда обезщетението).

СъдЕ.телят В. П. е отправил и поддържал в хода на цялото първоинстанционно производство претенция с правно основание чл. 344, ал. 2 ГПК, по което районният съд се е произнесъл едва с Решение № 320/14.03.2023 г., като осъдил съдЕ.телките Н. и Г. да му заплащат по 68,25 лв. всяка от тях, считано от 28.06.2022 г. до окончателното извършване на делбата.

Налице е и своевременно заявено и прието от районния съд искане от него за заплащане на обезщетение за лишаване от ползване на процесните имоти с правно основание чл. 346, вр. чл. 31, ал. 2 ЗС в размер на 7439,25 лв. за периода 15.08.2017 г. до 01.03.2022 г., която сума представлявала $\frac{1}{2}$ от пазарната наемна цена на делбения жилищен имот, която била в размер на 273 лв. месечно, ведно с дължимата лихва за забава от предявяването на иска до окончателното изплащане. Т. е ищецът е претендирал за общо 56 месеца и половина по 136,50 лв.

Предвид признанието на ответника по тази претенция, че е имал достъп до имота за периода м. декември, 2019 г. до 15-ти май, 2020 г. /при съобразяване и на направеното пред настоящата инстанция уточнение/ производството за претендираните от него обезщетения за лишаване от ползване за 5 месеца и половина е прекратено, или за сумата от 750,75 лв. /5 мес. и половина по 135,50 лв./. Така претенцията по сметките общо предявена в размер на 7439,25 лв., след постановеното прекратяване, е останала заявена в общ размер на 6688,50 лв.

При съобразяване на цитираната по-горе съдебна практика и дадените в нея подробни разяснения, решението в частта, в която съдЕ.телките Г. и Н. са осъдени да заплатят на В. П. обезщетение за лишаване от ползване за периода от 02.03.2023 г. до 27.06.2023 г., или за сумата от 546 лв. - 4 месеца по 136,50 лв. С такова искане съдът не е бил сезиран. Вместо да се произнесе по надлежно и своевременно направеното искане по чл. 344, ал. 2 ГПК, съдът недопустимо е присъдил обезщетение по чл. 346 ГПК, вр. чл. 31, ал. 2 ЗС за бъдеще време. В случая отправеното искане от въззивника до съда е било другите съдЕ.тЕ. да му заплащат суми срещу ползването на имота за времето след завеждане на делото (занапред във времето) и до окончателното извършване на делбата, т. е. с характер на искане за постановяване на привременната мярка по чл. 344, ал. 2 ГПК. От съдържанието на решението по чл. 236, ал. 1, т. 5 и т. 2 ГПК се установява, че е налице произнасяне не по искането на ищеца за прилагане на

привременна мярка, а по непредявен иск по чл. 31, ал. 2 ЗС в нарушение на чл. 6, ал. 2 ГПК, т. е. в тази му част обжалваното решение е недопустимо. Установената от въззивния съд недопустимост на решението налага на основание чл. 270, ал. 3, изр. 1-во ГПК, то да бъде обезсилено в тази част. Съобразно разпоредбата на чл. 270, ал. 3, изр. 3-то ГПК, ако е разгледан непредявен иск, решението се обезсилва и делото се връща на първоинстанционния съд за произнасяне по предявения иск. В случая друг иск не е бил предявяван, поради което и делото не следва да бъде връщано на Районен съд-Русе. С оглед съществените различия между привременните мерки по чл. 344, ал. 2 ГПК и искът по чл. 31, ал. 2 ЗС, начина им на заявяване, разглеждане и вида на съдебните актове, постановявани по тях, действието им във времето и етапа на висиящност на делбеното производство, последицата по чл. 270, ал. 3, изр. 3-то ГПК е неприложима.

Отделно от това, с решението си по тази претенция, районният съд е постановил, че ответниците по нея следва да заплатят на ищеца 136,50 лв. месечно за периода 15.08.2017 г. до 27.06.2022 г., или 7917 лв. за 58 месеца. Основателна е въззивната жалба на въззиваемите Г. и Н., че са осъдени да заплатят и обезщетение, за част от период от време, по отношение на което производството по делото е било прекратено- 5 мес. Поради това, решението в частта, в която съдЕ.телките Г. и Н. са осъдени да заплатят на ищеца В. П. обезщетение в размер на 682,50 лв. /по 136,50 лв. за 5 месеца - периода от м. декември, 2019 г. до май, 2020 г. / се явява недопустимо и следва да бъде обезсилено.

В обобщение, решението следва да бъде обезсилено за сумата над 6688,50 лв. до пълния присъден размер от 7917 лв. /1228,50 лв. = 546 +682,50/ като недопустимо.

Оплакването във въззивната жалба вх. рег. № 18989/01.08.2022 г., че съдЕ.телките Н. и Г. били осъдени солидарно да заплатят на съдЕ.теля П. обезщетение за лишаване от ползване е неоснователно и не кореспондира на данните по делото. Действително, солидарната отговорност възниква или по силата на закона, или ако е уговорена от страните (чл. 121 ЗЗД). В случая отговорността на наследниците е разделна, съобразно наследствените им права, а не солидарна и това правилно е отчетено от първоинстанционния съд в постановеното решение. Липсват каквито и да било твърдения и претенции от страна на ищеца П. за подобна солидарна отговорност. Липсват и мотиви в решението на съда за солидарна отговорност при присъждане на обезщетението за лишаване от ползване. При така постановения диспозитив е ясно, че солидарна отговорност между ответниците не е постановена от съда. Щом сумата е посочена общо, без квоти, това означава, че всяка от осъдените дължи равна част от тях.

По същите съображения неоснователна е и въззивна жалба от Р. Н. Г. и И. К. Н., и двете чрез адв. С. В. против Решение № 320/14.03.2023 г. , имащо характер на

определение, с което съдът се е произнесъл по искането по чл. 344, ал. 2 ГПК. Присъдените суми са съобразени с правата им в имуществената общност. Липсва претенция за солидарно осъждане, мотиви в решението за такова и поставен диспозитив в този смисъл. Още повече, че в този случай в диспозитива е налице и точното /разделно/ посочване на дължимата от всяка от ответниците сума.

Това решение обаче имащо характер на определение, с което съдът за първи път се е произнесъл по искането по чл. 344, ал. 2 ГПК, съдът намира за частично недопустимо. Тази мярка няма правната природа на обезщетение за лишаване от ползуването на вещите за предходен период от време. Началният момент на плащането е определен в закона- чл. 344, ал. 2 ГПК, считано от влизане на определението в сила. Един от съдЕ.те може да бъде осъден да заплаща по този ред на друг съдЕ.тел суми срещу ползуването на имота следователно винаги и само занаяпред, т. е. от момента на влизане на постановения по реда на чл. 344, ал. 2 ГПК акт в сила, в какъвто смисъл е в този смисъл е произнасянето на ВКС по ч.гр. д. № 2258/2013 г. и по ч.гр. д. № 1773/2014 г. Недопустимо е с привременна мярка, наложена със съдебното решение да се осъжда страна да заплаща обезщетение за период, предхождащ последното. Ето защо претенцията на съдЕ.теля В. П. по чл. 344, ал. 2 ГПК следва да се уважи не от датата, посочена от районния съд- 28.06.2022 г., а от момента на влизане в сила на определението по чл. 344, ал. 2 ГПК /който ще бъде датата на постановяване на настоящото решение, доколкото същото в частта на произнасяне по отношение на претенцията по чл. 344, ал. 2 ГПК е окончателно и не подлежи на обжалване/.

С оглед гореизложеното Решение № 320/14.03.2023 г. на РРС, имащо характер на определение, постановено по реда на чл. 344, ал. 2 ГПК, е процесуално недопустимо и следва да бъде обезсилено в частта, с която Р. Г. и И. Н. са осъдени да заплащат на В. П. обезщетение за ползване на допуснатия до делба имот в размер на 136,50 лв. месечно /по 68,25 лв. всяка от тях/ за периода от 28.06.2022 г. до влизане в сила на определението по чл. 344, ал. 2 ГПК. В останалата обжалвана част, с която е определена месечната сума, която трябва да заплащат жалбоподателките срещу ползването на имота, считано от влизане в сила на определението по чл. 344, ал. 2 ГПК до окончателното извършване на делбата, определението е допустимо, а и правилно, тъй като така определената привременна мярка по реда на чл. 344, ал. 2 ГПК е основана на данните по делото, определените квоти в съсобствеността и заключението на техническата експертиза за определяне размера на обезщетението.

Относно претенциите по сметките от страна на съдЕ.телките Р. Г. и И. Н. за подобрения

За да се уважи претенцията за подобрения от ищите спрямо ответника, то следва да се установи дали претендиращите са направили необходими или полезни разноси.

Като необходими се квалифицират тези разноси, които са запазили вещта от

погиване или повреда или са условие за нейното запазване или използване, т. е. направата на които е обусловена от обективното състояние на вещта, но без да увЕ.чават нейната пазарна стойност.

Като подобрения се квалифицират тези разноски, които са довЕ. до увЕ.чение стойността на вещта.

Когато отношенията между съсобственици се уреждат в някоя от хипотезите на чл. 61 ЗЗД (разходите са направени без съгласието на другите съсобственици или въпреки изричното им противопоставяне) обезщетението е до размера на обогатяването, т. е. по-малката стойност между направените разходи и увЕ.чената стойност на имота. Ако претенцията е за обезщетяване на необходими разноски или подобрения, направени по съгласие на съсобствениците, отношенията се уреждат по правилото на чл 30, ал. 3 ЗС.

По повод оплакването за допуснато процесуално нарушение от районния съд следва да се отбележи следното: Определянето на действителното правно основание на облигационните отношения, които са възникнали от подобряването на чуждия, респ. съсобствения имот, е дейност на съда по приложението на материалния закон. Съдът я извършва въз основа на фактическите твърдения и петитума на исковата молба, но и в съответствие с установеното по делото. Въведените в исковата молба твърдения за качеството, в което ищецът е извършил подобренията (владелец, гестор или държател) или зададеният в исковата молба начин, по който е определен размерът на съдебно предявеното вземане ("увЕ.чената стойност на вещта", "по-малката от двете суми", "до размера на обедняването", "до размера на обогатяването", "връщане на необходимите и полезни разноски"), не ограничават съда да даде защитата според действително осъщественото правно основание. Чрез тях ищецът въвежда факти, които индивидуализират съдебно предявеното вземане, но представляват и предложена от него квалификация на предявения иск, която не е обвързваща за съда (в този смисъл Решение № 108/08.07.2015 г. по гр. д. № 415/2015 г. на ВКС, I ГО и цитираните в него други решения на ВКС).

В конкретния случай по делото е установено и не е налице спор по отношение на обстоятелството, че имотът е бил съсобствен между страните и че съдЕ.телките Г. и Н. са сторили разноските като владелци на собствената си идеални части от него и държатЕ. на идеалната част на другия съсобственик П.. В случая са претендирали заплащане от него на разходите по извършване на ремонта на покрива, по подмяната на дограмата на два прозореца с ПВЦ дограма, както и направа, доставка и монтаж на метална врата, съобразно притежаваната от него идеална част от съсобствената вещ. Според заявените фактически твърдения на исковата претенция, неоспорените заключения на СТЕ, приети съответно пред първата и пред втората инстанции, както и съобразно свидетелски показания относно състоянието на сградата, въззивният съд

приема, че неправилно първоинстанционният съд е приел, че сторените от съдЕ.телките Г. и Н. разходи за ремонт на покрива имат характер на необходими разноски и ги е квалифицирал по чл. 30, ал. 3 ЗС. Доколкото с приетата и пред първата, и пред настоящата инстанция инстанция СТЕ се установи, че в резултат на извършения ремонт се е увЕ.чила фактически стойността на имота, то е налице подобрение. От събраните гласни доказателства и пред двете инстанции се установи, че покривът е направен въпреки протипоставянето на съдЕ.теля П., каквито са и твърденията на ищците по тази претенция. Поради това тя следва да се квалифицира по чл. 61, ал. 3 ЗЗД, която препраща към чл. 59 ЗЗД. В този случай дължимото от обогатилия се съсобственик обезщетение е в размер на по-малката сума между стойността на направените разноски и увЕ.чената стойност на имота. Съгласно приетото пред настоящата инстанция заключение на вещо лице, с така направеното подобрение стойността на имота се е увЕ.чила с 6904 лв., а сторените от двете съдЕ.телки разходи, видно от приетата пред първата инстанция СТЕ възлизат на 9449, 35 лв. Въззивният състав намира за неоснователни доводите в жалбата, че въззивникът не дължи заплащане на разходите, тъй като не било доказано плащането им. По делото се установи по безспорен начин от неоспореното заключение на СТЕ и кредитираните свидетелски показания извършването на описаните в молбата по чл. 346 ГПК СМР. Същевременно, стойността им се установява от експертизата, която почива на данните за средните пазарни цени на труда и материалите. При така изложеното, съдЕ.телят П. дължи по-малката стойност, съобразно квотата си в съсобствеността или 3452 лв. $1/2$ от 6904 лв./, т. е. по 1726 лв. на всяка от съдЕ.телките Н. и Г.. Претенциите им по сметките за извършения ремонт на покрива са основателни и доказани до този размер, а за разликата над него до пълния предявен размер от 2590 лв. следва да се отхвърлят. Изложеното налага извод, че обжалваното решение следва да се отмени в частта, в която В. П. е осъден да заплати на всяка от съдЕ.телките сумата над 1726 до пълния присъден размер от 2590 лв. необходими разноски по ремонт на покрива на съсобствения имот, неправилно приети за такива от районния съд, а всъщност представляващи подобрения в него. Решението следва да се отмени и в частта, в която В. П. е осъден да заплати държавни такси за уважените части от претенциите, съответно за сумата над 73,54 лв. до пълния присъден размер от 108,10 лв. и за сумата над 83,34 лв. до пълния присъден размер от 117,90 лв. Ищците по тези претенции следва да бъдат осъдени да заплатят държавна такса за отхвърлените части от претенциите им по сметките, съответно по 34,56 лв. всяка от тях.

Установява се от съвкупната преценка на събраните доказателства-свидетелски показания, фактура и СТЕ, че съдЕ.телката И. Н. е сторила разходи в размер на 1050 лв. за подмяна на дограмата на два прозореца, които правилно районният съд е квалифицирал като подобрения. От приетата пред настоящата инстанция СТЕ се установява, че в резултат на това подобрение стойността на

процесния имот се е увЕ.чила с 890 лв. Предвид установеното, че дограмата е поставена без знанието на съдЕ.теля П., то правилно районният съд е приел, че отношенията между страните по повод на тази претенция следва да се уредят по чл. 61, ал. 2 ЗЗД. Или ответникът по тази претенция дължи по-малката стойност, съобразно квотата си в съсобствеността или 445 лв. / $\frac{1}{2}$ от 890 лв./. С обжалваното решение на съдЕ.телката Н. са присъдени 357,50 лв., т. е. уважена е изцяло тази й претенция след предприетото от нея и допуснато от съда изменение на размера й. Поради това, с оглед диспозитивното начало, въззивната жалба в тази част се явява неоснователна, а решението като правилно да се потвърди.

Претенцията на съдЕ.телката Р. Г. за заплащане на 112,50 лв. разходи по поставяне на метална врата също правилно и съответно на фактическите твърдения и събраните доказателства, районният съд е квалифицирал като такава по чл. 61, ал. 2 ЗЗД, т. е. отговорността на ответника по нея е до размера на обогатяването, което се явява по-малката стойност между вложените разноси и увЕ.чената стойност на имота /останалите съсобственици се обогатяват само до размера, с който се е увЕ.чила стойността на дела им от съсобствената вещ/. От събраните доказателства се установи, че съдЕ.телят не е дал изрично съгласие, но не се и противопоставял на поставянето на вратата. Съгласно приетото пред настоящата инстанция заключение на вещо лице, с така направеното подобрение стойността на имота се е увЕ.чила с 240 лв., а сторените от съдЕ.телката Г. разходи, видно от приетите писмени доказателства по направата и монтажа й възлизат на 330 лв. Т. е. съдЕ.телят В. П. дължи по-малката стойност, съобразно квотата си в съсобствеността – $\frac{1}{2}$ от увЕ.чената стойност на имота или 120 лв. В случая от тази съдЕ.телка са претендирани 112,75 лв., присъдени 112,50 лв. /не е искано обаче допълване на решението от нея/, поради което и с оглед диспозитивното начало, решението и в тази част се явява правилно и законосъобразно и като такава следва да бъде потвърдено, а жалбата отхвърлена.

По частната жалба срещу Определение № 4298/23.11.2022 г. постановено по чл. 248 ГПК

С обжалваното определение първоинстанционният съд е приел, че договореното от ищеца В. П. за защита по претенциите по сметките е в размер на 600 лв. или половината от общо платеното от него възнаграждение във втората фаза на делбата в размер на 1200 лв. Определението не е обжалвано от него.

Относно размера на определените разноси съдът намира следното:

Ищецът В. П. е заявил претенции по сметките с правно основание чл. 346, вр. чл. 31, ал. 2 ЗС в общ размер на 7439,25 лв., или по 3719,63 лв. от всяка от ответниците. Действително, районният съд не се е произнесъл по своевременно заявеното от пълномощника им възражение за прекомерност, но то е неоснователно, при съобразяване на чл. 7, ал. 2, т. 2 от Наредба № 1, според която разпоредба по всеки

от субективно съединените искове по чл. 31, ал. 2 ЗС минималният размер на адв. възнаграждение е в размер на 671,96 лв., т. е. минимумът е две по 671,96 лв. Договорени са общо 600 лв., което е значително по-малко от предвиденото в Наредбата. Впоследствие за сумата от 750,75 лв. за периода м. декември, 2019 г. до 15-ти май, 2020 г., производството е прекратено. Претенциите са останали заявени след прекратяването в общ размер на 6688,50 лв., или за по 3344,25 лв. от всяка от ответниците. В този размер и решението е потвърдено от настоящата инстанция. Така, в полза на ищеца следва да бъдат присъдени по 269,72 лв., съразмерно на уважената част от претенцията му, които всяка от ответниците следва да му заплати.

При така изложеното, частната жалба се явява частично основателна. Обжалваното определение следва да се отмени в частите, в които съдЕ.телките Н. и Г. са осъдени да заплатят на В. П. сумата над 269,72 лв. до присъдения размер от 273 лв., а в останалата част като правилно и законосъобразно, следва да се потвърди.

Относно разноските пред настоящата инстанция:

За производството по частната жалба разноски за адв. възнаграждение не следва да бъдат присъждани, предвид трайната съдебна практика, че то е продължение на съдопроизводството по конкретното дело и поради това не може самостоятелно да породи задължение за страната, неоснователно предизвикала спора да заплаща разноски за молбата по чл. 248 ГПК.

С оглед изхода на спора по трите въззивни жалби, въззивният състав намира, че сторените пред настоящата инстанция следва да останат в тежест на страните така, както са ги сторили.

По изложените съображения Русенският окръжен съд

РЕШИ:

ОБЕЗСИЛВА Решение № 912/30.06.2022 г., постановено по гр. д. № 3980/2021 г. на Русенския районен съд **в частта**, в която Р. Н. Г., ЕГН ***** и И. К. Н., ЕГН ***** са осъдени да заплатят на В. Н. П., ЕГН ***** сумата **над 6688,50 лв. до пълния присъден размер от 7917 лв.**, представляваща обезщетение за лишаване от ползване на съсобствен имот, ведно със законната лихва от предявяване на претенцията- 14.07.2021 год. до изплащане на задължението, както и **в частта**, в която Р. Н. Г., ЕГН ***** и И. К. Н., ЕГН ***** са осъдени да заплатят по сметка на РРС държавна такса за сумата **над 133,77 лв. до 158,34 лв.** за уважената част от претенциите по сметки като **недопустимо**.

ОТМЕНЯ Решение № 912/30.06.2022 г., постановено по гр. д. № 3980/2021 г. на Русенския районен съд **в частта**, в която са определени пазарните стойности на двата дяла, както и **в частта**, в която Р. Н. Г. и И. К. Н. са осъдени да заплатят на В. Н.

П. по 16 048,50 лв. за уравниение на дела му и вместо това **ПОСТАНОВЯВА:**

Пазарната стойност на дела на Р. Н. Г., ЕГН ***** и И. К. Н., ЕГН ***** е общо 52 250 лв. (по 26 125 лв. за всяка от съдЕ.телките).

Пазарната стойност на дела на В. Н. П., ЕГН ***** е 52 250 лв.

ОСЪЖДА Р. Н. Г., ЕГН ***** и И. К. Н., ЕГН ***** **ДА ЗАПЛАТЯТ** на В. Н. П., ЕГН ***** **по 17 025 лв.** всяка от тях за парично уравниение на дела на последния, ведно със законната лихва, считано от влизане в сила на решението по извършване на делбата до изплащане на задължението.

ОСЪЖДА Р. Н. Г., ЕГН ***** и И. К. Н., ЕГН ***** **ДА ЗАПЛАТЯТ** допълнителна държавна такса върху стойността на дяловете си в размер на **по 79,06 лв.** в полза на Държавата по бюджета на съдебната власт по сметка на Русенски окръжен съд.

ОСЪЖДА В. Н. П. с ЕГН ***** **ДА ЗАПЛАТИ** допълнителна държавна такса върху стойността на дела си, включително уравниената стойност в размер на **158,12 лв.** в полза на Държавата по бюджета на съдебната власт по сметка на Русенски окръжен съд.

ОТМЕНЯ Решение № 912/30.06.2022 г., постановено по гр. д. № 3980/2021 г. на Русенския районен съд **в частта**, в която В. Н. П., ЕГН ***** е осъден да заплати на Р. Н. Г., ЕГН ***** и И. К. Н., ЕГН ***** сумата над 1726 лв. до пълния присъден размер от 2590 лв. на всяка от тях за извършени подобрения, изразяващи са в ремонт на покрива на съсобствения имот, ведно със законната лихва върху главниците от предявяване на претенцията- 25.02.2022 год. до изплащане на задължението, както и **в частта**, в която В. П. е осъден да заплати държавни такси за уважените части от претенциите, съответно за сумата над **73,54 лв.** до пълния присъден размер от **108,10 лв.** и за сумата над **83,34 лв.** до пълния присъден размер от **117,90 лв.** и вместо това **ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ исковете на Р. Н. Г., ЕГН ***** и И. К. Н., ЕГН ***** против В. Н. П., ЕГН ***** с правно основание чл. 346 ГПК, вр. чл. 61, ал. 3 ЗЗД за заплащане на сумата над **1726 лв.** до пълния предявен размер от **2590 лв.** на всяка от тях за извършени подобрения, изразяващи са в ремонт на покрива на съсобствения имот, ведно със законната лихва върху главниците от предявяване на претенцията- 25.02.2022 год. до изплащане на задължението като **неоснователни**.

ОСЪЖДА Р. Н. Г., ЕГН ***** и И. К. Н., ЕГН ***** да заплатят **по 34,56 лв.** всяка от тях държавна такса по сметка на ОС Русе за отхвърлените части от претенциите им по сметките за извършени подобрения, изразяващи са в ремонт на покрива на съсобствения имот

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 912/30.06.2022 г., постановено по гр. д. №

3980/2021 г. на Русенския районен съд в останалите части.

ОБЕЗСИЛВА Решение № 320/14.03.2023 г. на РРС по гр. д. № 3980/2021 г. на Русенския районен съд и имащо характер на определение, **в частта**, в която Р. Н. Г., ЕГН ***** и И. К. Н., ЕГН ***** са осъдени да заплатят на В. Н. П., ЕГН ***** обезщетение за ползване на допуснатия до делба жилищен имот в размер на 136,50 лв. месечно /по 68,25 лв. всяка от тях/ за периода от 28.06.2022 г. до влизане в сила на определението по чл. 344, ал. 2 ГПК като **недопустимо**.

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 320/14.03.2023 г. /с характер на определение/ постановено по гр. д. № 3980/2021 г. на Русенския районен съд **в частта**, в която Р. Н. Г., ЕГН ***** и И. К. Н., ЕГН ***** са осъдени да заплатят на В. Н. П., ЕГН ***** обезщетение за ползване на допуснатия до делба жилищен имот в размер на 136,50 лв. месечно /по 68,25 лв. всяка от тях/ за периода от влизане в сила на определението по чл. 344, ал. 2 ГПК до окончателното извършване на делбата.

ОТМЕНЯ Определение № 4298/23.11.2022 г., постановено по гр. д. № 3980/2021 г. на Русенския районен съд в частта, в която Р. Н. Г., ЕГН ***** и И. К. Н., ЕГН ***** са осъдени да заплатят на В. Н. П., ЕГН ***** разноси по присъединения във втората фаза на делбата иск за заплащане на обезщетение за лишаване от ползване на съсобствен имот за сумата **над 269,72 лв. до** присъдения размер от **273 лв.**

ПОТВЪРЖДАВА Определение № 4298/23.11.2022 г. по гр. д. № 3980/2021 г. на Русенския районен съд, постановено по реда на чл. 248 ГПК в останалата част.

Срещу решението, в частта относно извършването на делбата, може да бъде подадена касационна жалба до ВКС в едномесечен срок от връчването му на страните.

В останалата част решението е окончателно и не подлежи на обжалване по арг. на чл. 280, ал. 2 ГПК досежно претенциите по сметките по чл. 31, ал. 2 ЗС и по чл. 61 ЗЗД.

Решението не подлежи на обжалване и в частта досежно претенцията по чл. 344, ал. 2 ГПК, предвид обстоятелството, че в тази си част има характера на определение и по арг. на т.6 от ТР № 1/2000 от 17.07.2001 г. на ОСГК на ВКС не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____